Politici de stat în tradițiile şi obiceiurile Moldovei sovietice

Rodion RUSNAC

Trecutul sovietic al Moldovei reprezintă un subiect, care provoacă în continuare mediul academic, opinia publică și nu doar, la discuții și analize. Prin reinstaurarea puterii sovietice în Basarabia (Republica Sovietică Socialistă Moldovenească - RSSM), spațiul pruto-nistrean urma să fie scos pentru o perioadă îndelungată din făgașul dezvoltării firești și antrenat forțat în sistemul represiv comunist.

Actualitatea studierii vieții cotidiene în perioada sovietică, rezultă din necesitatea cunoașterii mult mai profunde a realităților cotidiene a oamenilor din mediul rural, aflați în epicentrul unor profunde fenomene și procese politico-ideologice ale statului sovietic. Prin urmare, este important de a evidenția, cum s-au adaptat oamenii din mediul rural, noilor repere valorice și sistemice, impuse *volens-nolens* de autorități.

Prezentul demers științific este dedicat modului în care sistemul sovietic a schimbat viziunea cetățenilor din RSS Moldovenească, în special, din mediul rural, privind obiceiurile tradiționale, festivitățile și ceremoniile specifice băștinașilor, precum și impactul politicilor ideologice asupra tradiționalismului și conservatorismului local moldovenesc.

Consemnăm faptul că, unele tradiții locale erau în contradicție directă cu politicile ideologice de stat. Din această perspectivă, savanții antrenați în serviciul ideologiei oficiale au încercat în fel și chip să demonstreze incompatibilitatea unor sărbători și ceremonii (căsătoria, nașterea, funeraliile, hramul satului) cu ordinea politico-culturală a perioadei.

În acest sens, atestăm faptul că, odată cu instaurarea puterii comuniste, s-au produs schimbări la nivel de tradiții și obiceiuri locale. Începând cu anii '50 ai sec. XX, în fata etnografilor a fost pusă sarcina de a cerceta și de a aprecia de pe poziții marxist-leniniste, cultura și sărbătorile specifice moldovenilor. O deosebită atenție fiind acordată noilor sărbători caracteristice regimului, oficializate de autoritățile sovietice, și adoptării lor de către cetățeni. Astfel, o serie de istorici și etnografi, printre care V. Zelenciuc, L. Loskutova, V. Popovici etc., au cercetat aspecte ale tradițiilor și obiceiurilor locale din

cele mai vechi timpuri până în perioada sovietică, exprimând totodată și viziunea/poziția oficială a partidului și statului față de anumite ritualuri și ceremonii, care au fost declarate învechite, arhaice, aflate în contradicție cu noile valori propagate în societatea sovietică. Prin urmare, este important de observat în primele decenii ale perioadei sovietice, tendința tot mai deschisă a regimului de a introduce în circuitul social a unor sărbători și tradiții civile noi, în detrimentul celor tradiționale, cu un puternic specific conservator, religios, autohton.